

N:o 43.

Af herr **P. Pehrson** i Törneryd, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om fullständig revision af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.*

Sällan om ens någonsin har en lag redan vid sin första tillämpning framkallat så talrika önskingar om förbättring i de gifna stadgandena som lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet. Redan vid 1893 års riksdag väcktes nemligen en motion om ändring i lagen i fråga (lagutskottets utlåtande n:o 13), 1895 två motioner (lagutskottets utlåtanden n:is 16 och 17), 1896 sju motioner (lagutskottets utlåtanden n:is 10, 11, 15 och 27), 1897 åtta motioner (lagutskottets utlåtande n:o 52), 1898 sju motioner (lagutskottets utlåtande n:o 61), 1899 elfva motioner (lagutskottets utlåtande n:o 58), och synas liknande uttalanden komma att ega rum äfven vid nu innevarande riksdag.

Med anledning af de då väckta motionerna ansåg sig lagutskottet vid 1897 års riksdag böra i sitt utlåtande n:o 52 (sid. 28) yttra följande, som tillräckligt torde ådagalägga önskingarnas befogenhet, nemligen:

»Det framgår af det ofvan anförda, att utskottet ansett åtskilliga af de i förevarande motioner väckta förslag om ändring i gällande väglags bestämmelser väl grundade, och det kunde sålunda förväntas, att utskottet i anledning af desamma skulle föreslå Riksdagen att om ändringarnes vidtagande besluta. Utskottet anser sig emellertid ej böra tillråda ett sådant beslut. Väglagen har ännu ej varit nog länge tillämpad, för att den erfarenhet om lagens verkningar, som inhemtats, må kunna anses uttömmande, och det torde därför under lagens fortsatta tillämpning — att döma af hvad hittills sig visat — komma att yppa sig åtskilliga brister utöfver dem, man redan iakttagit. Vid sådant förhållande, och då de ändringar, som utskottet anser sig kunna förorda, icke synas vara af någon synner-

lig vigt eller betydelse, anser utskottet vara skäl att än ytterligare uppskjuta hvarje ändring i berörda lag, intill dess tidpunkten för *en genomgående revision* af densamma kan prövas vara för handen.»

Vid 1898 års riksdag yttrade deremot lagutskottet i sitt utlåtande n:o 61 (sid. 33—34) följande:

»Redogörelsen för de detaljerade ändringsförslag, som uti förevarande motioner finnas innefattade, har härmed nått sitt slut, och det återstår för utskottet att uttala sig, huruvida någon åtgärd, och i sådant fall hvilken, bör, i anledning af de framställda förslagen, af Riksdagen vidtagas.»

»I detta afseende ligger närmast, att utskottet skulle tillstyrka Riksdagen att genom skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande af förslag till ändringar af väglagen i de syften, som vunnit utskottets godkännande; ifrågasättas kan emellertid, att utskottet skulle vidhålla den ståndpunkt, utskottet vid sistlidet års riksdag intog, och sålunda, ehuru åtskilliga af de föreslagna ändringarna befunnits lämpliga, likväl med hänsyn till den korta tid, hvarunder väglagen varit i tillämpning, och med fästadt afseende derå, att de godkända ändringsförslagen icke äro af någon synnerlig vigt och betydelse, hos Riksdagen hemställa, att motionerna nu icke måtte föranleda till någon Riksdagens åtgärd; slutligen kan man anse, att utskottet borde tillråda Riksdagen att uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om *allmän och fullständig revision* af gällande väglagstiftning.»

»Någon allmän revision har emellertid utskottet ej ansett sig hafva anledning tillstyrka, då de ändringsförslag, som utskottet godkänt, endast beröra detaljbestämmelser uti väglagen och icke afse *rubbnings* af *några lagens hufvudgrunder*.»

»Deremot finner utskottet giltiga skäl föreligga att tillstyrka Riksdagen vidtaga åtgärder för åvägabringande af de partiella ändringar uti väglagen, som enligt förut lemnade redogörelse befunnits vid utskottets granskning vara af lämplighet betingade.»

»En jemförelse mellan utskottets uttalande beträffande de vid sistlidet års riksdag i ämnet afgifna motioner och den granskning, som af utskottet här ofvan företagits i fråga om de nu föreliggande ändringsförslagen, ådagalägger nemligen, att under det sistförflutna året ej framträdt något af utskottet erkänt behof af revision af väglagen i vidare mån, än vid sistförflutna riksdag erkändes.»

»Det vill häraf framgå, att väglagens fortsatta tillämpning ej i så hastig följd, som utskottet vid sistlidna års riksdag tillät sig förmoda, kommer att ådagalägga nödvändigheten af en fullständig omarbetning af

lagen, och utskottet anser det vid sådant förhållande ej vara skäl att till en oviss framtid undanskjuta genomförandet af ändringar i de delar af väglagen, hvilka befunnits mindre tillfredsställande.»

På grund af det ofvan anförda hemställde lagutskottet, med afstyrkande af de flesta förslagen i motionerna, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändringar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 i syfte:

a) att skyldigheten att deltaga i byggnad och underhåll af allmän väg, bro och färja utsträckes till inkomst genom aflöning, arfvode och traktamente eller annan med allmän eller enskild tjenstebefattning förenad förmån, pension, årligt understöd, gratifikation, lifränta och undantagsförmån, för de fall, att sådan inkomst uppgår till minst ett tusen kronor;

b) att föreskrift meddelas angående hvilka myndigheter, som hafva att föranstalta om val af ledamöter i den uti 47 § af berörda lag omförmälda särskilda nämnd;

c) att stadgande meddelas derom, att kostnaden för offentliggörande i länskungörelserna af det i 51 § af nämnda lag omförmälda uppskattningssinstrument skall af allmänna medel gäldas;

d) att föreskrift meddelas angående tid och sätt för anförande af besvär öfver beslut, som fattas vid det i lagens 58 § omförmälda sammanträde med de väghållningsskyldige;

e) att föreskrifter meddelas dels derom, att kommunalnämnd skall vara skyldig upprätta vägfyrktalslängd, dels ock derom, att nämnda längd skall underkastas enahanda granskning, som i fråga om kommuns fyrktalslängd finnes föreskrifvet; samt

f) att statsbidrag förklaras skola utgå för all landsväg och bygdeväg, som underhålles antingen in natura af de väghållningsskyldige eller ock gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad, såvida vägskatt för sådant ändamål utgöres af de in natura väghållningsskyldige.»

Emot denna lagutskottets hemställan framhölls af en reservant från Andra Kammaren, att utskottet bort, i anledning af några utaf de framställda förslagen, »hemställa om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om *allmän omarbetning och revision af gällande väglag.*»

Vid 1899 års riksdag återupptog lagutskottet, med anledning af de då väckta motionerna, sin hemställan vid 1898 års riksdag, hvaremot af sju reservanter från Första Kammaren anfördes, »att utskottet, då något förslag om *allmän revision af väglagen* icke förelåge, bort, ehuru åtskilliga af de föreslagna ändringarna befunnits lämpliga, med hänsyn till den jem-

förelsevis korta tid, hvarunder väglagen varit i tillämpning, samt med fästadt afseende derå, att de godkända ändringsförslagen i allmänhet icke äro af någon synnerlig vikt, hemställa, att motionerna i fråga icke då måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

Af det nu sålunda meddelade, sammanställt med den behandling af ifrågavarande ämne, som föreligger i hithörande komitébetänkande och de deröfver afgifna utlåtandena, i Kongl. Maj:ts proposition till 1889 års Riksdag och de talrika motionerna vid flera riksdagar, i utlåtanden från särskildt utskott och lagutskottet samt i kamrarnes protokoll, torde tydligt nog framgå, att antalet särskilda fall, i hvilka ändring af gällande väglag med fog kan ifrågasättas, är ganska stort och i verkligheten större, än motionernas hemställanden angifva, samt att framför allt annat just »några af lagens hufvudgrunder» äro väl förtjente att granskas och lämpas efter de mycket olika lokala förhållanden, som faktiskt förefinnas i så stor omfattning i vårt vidsträckta land. Så synnerligen viktiga omständigheter som indelningen i väghållningsdistrikt, utjemnandet på bästa sätt af väghållningsbördan för de henne bärande samt formen för mest gagnande och rättvisa understöd från statens sida till samma bördas lättande och utjemnande hafva nemligen, i samband med påvisandet af den gällande lagstiftningens bristande förmåga att motsvara de billiga anspråk, man måste ställa på densamma i afseende på just dessa hennes väl allra viktigaste »hufvudgrunder», allt mer lagt i dagen behovet af en fullständig revision af samma lagstiftning.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag härmed hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes underkasta gällande väglag en fullständig revision, i syfte af dels ett rättvisare utjemnande och ett kraftigare underlättande genom statsunderstöd af väghållningsbördan, dels äfven en behöflig förbättring af lagens detaljföreskrifter, samt der-
 efter till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill denna revision kunnat föranleda.

Stockholm den 26 januari 1900.

P. Pehrson.
 Törneryd.